

Cum "întințim" dealtul

Apare zilnic, zilele după sărbătoare zi...
Strada Republicii No. 6. Telefon No. 156

Ziar de propagandă națională

Abonamentul pe an 800 Lei, pe jumătate de an 400 Lei, pe un sfert 200 Lei, pe lună 70 Lei. Pentru Americă pe an 5 dolari

Organizare economică

Intregă viața noastră politică din trecut de oprimare națională, s'a redus la o viguroasă acțiune de rezistență și conservare a limbii și ființei noastre etnice, culminând într-o dogmă de negațiune, a tot ce emana dela guvernul ungar, ca act politic, legislativ, sau administrativ.

În aceasta stăruință continuă de respingere orice tentațiune de maghiarizare îndreptată contra elementului românesc de dincoaci de Carpați este firesc, că au stat departe de orice muncă constructivă și acțiune serioasă de întărire economică.

Întregă atenția românismului era îndreptățită fie spre primejdia „zonei culturale aponyane, fie spre Sinoadele noastre eparhiale, unde se atenta la viața sufletească, la însăși credința noastră bisericească și rar, dacă vre-un institut de credit românesc, bănuț și suspectat, venia din când în când în sprijinul dezvoltării economice a populației noastre rurale.

Cu atât mai vărtos simțim azi nevoia unei consolidări și organizații economice a păturii sociale productive dela sate, când bogățiile țării stau neexploatate în majoritate sau încăpute pe mâna străinilor.

Încă nu s'a dat nici un semn de atenție acestei probleme de a valorifica bogățiile solului prin capitalul național.

Un mic început s'ar putea considera cooperativele sătești, cari

din lipsa de concurs efectiv al statului, din cauza dihaniei politice, care a încercat să atragă aceste începuturi de organizație și dezvoltare economică a poporului nostru, în mrejele politicianismului de partid, din cauza instituțiilor mari bancare, a căror concepție de economie națională se reduce exclusiv la cel mai horibil procent după împrumuturile acordate.

Iată cauzele apropiate și imediate pentru cari pădurile din Munții Apuseni au încăput pe firezul lui Fischer și Tischler cele din jud. Arad, Huniedoara etc în exploatarea celor mai neașe firme streine.

Pe aceiași urmă exportul de vite, cereale, vin, fructe ș. a.

Și ne mai întrebăm cu mirare, asupra cauzelor de răsăvătire a populației rurale contra impozitelor, asupra mizeriei funcționarilor, asupra nevoii Statului de a urca vertiginos taxele de toate categoriile.

Ne-am îmbătat de mireasma politicianismului, azi fiecare partid politic nu visează decât venirea la putere și de nici unde o inițiativă cât de modestă întru organizarea unei bănci populare cu credit favorabil, susținerea și ajutarea unei cooperative de producție și valorificare de produse, cumpărarea unei singure moșii mari din partea vreunei instituții financiare și vânzarea cu beneficiu mai redus țărâniei

muncitoare, un consorțiu pentru promovarea construcțiilor și locuințelor.

Lipsa de capital nu se poate invoca, atât timp cât vedem toate băncile încheindu-și gestiunea anuală cu profituri de milioane, iar Banca Națională oferind reescompturi mari cu intervenția politicianismului, câtorva favorizați.

Dacă în trecutul de lupte naționale viața noastră publică se concretiza în încordarea tuturor energiilor spre o acțiune de defenzivă, de rezistență și de negațiune a tot ce era strein, azi se impune ca o poruncă a vremii și viitorului, ofenziva tuturor forțelor, acțiunea cea mai pozitivă de promovare a organizațiilor economice și utilizarea bogățiilor acestei țări, în interesul propriu al neamului.

Nu se cere decât puțină dragoste de neam și o preocupare mai largă pentru interesul obștesc.

INSEMNAȚII DE-O ZI

Credința și lumina

Aceste două fenomene, își serbară în zilele din urmă, jubileul de 50 de ani, dela apariția organului lor „Biserica și Școala”, revistă bisericească, școlară, literară și economică, care, apare sub îngrijirea Consistorului ortodox român din Arad.

Numărul întâi din anul 1927, își îmbracă haina-i de sărbătoare, împodobită cu câteva din icoanele sfinte ale națiunii și credincioșilor ortodoksi români, cari chipuri reprezintă talismanii acestei propagande a credinței și culturii naționale române în Ardeal.

Sunt chipurile acelor, cari, susțineau prin orice jertfe biserica și școala noastră, încă pe timpul când, rândurile acestei reviste, se tipăreau cu sângele și sudoarea schinguiților, batjocorilor și persecuțiilor celor, cari nu lăsau ca sufletul de român, nutrit prin puterea evangheliei tălmăcite de preoții noștri și puterea făcliei luminătoare, purtate de „dascălii” noștri, să fie răpus și stins!

Chipul P. S. Episcopului Aradului Grigorie, din care se revărsă blândețea creștinească și bunătatea ce simbolizează întreg neamul nostru, înfrumusețând prima pagină al acestei reviste, cu înceoarea noului an și cu ocazia aniversării a 50-lea an dela apariția ei, ne asigură că, drumul început de pururea cinstitii „dascălii” ai neamului, la anul 1877, Ianuarie 30, se va urma și în viitor, cu aceeași credință, cu același devotament fără resemnare, pentru apărarea și cultivarea credinței noastre strămoșești, religia ortodoxă și a școlii, cărora părinții noștri și noi, le putem mulțumi că, am rămas și că suntem români în religia și limba strămoșească.

SEXTUS

Numirea guvernatorului Bucovinei și Basarabiei

În Monitorul Oficial din 6 Ianuarie a apărut decretul regal prin care dl general Răscănel este numit comisar superior al guvernului în Basarabia și Bucovina, cu rangul de ministru de stat, conform prevederilor legii bugetare a anului 1927, pe ziua de 1 Ianuarie a. c.

Instalarea noului guvernator al Băncii Naționale

Ziarele din București anunță numirea d-lui Burileanu ca guvernator al Băncii Naționale pe o perioadă de 7 ani cu începere dela 1 Ianuarie a. c. Eri dimineață decretul a fost semnat de Suveran, iar azi va apare în Monitorul Oficial.

Instalarea d-lui Tilică Burileanu va avea loc Luni la Banca Națională, când d-sa își va lua postul în primire.

Rolul social al avocatului

Redăm admirabilul discurs al dlui Dem. I. Dobrescu, președintele Uniunii advocaților, ținut la congresul din Timișoara, al advocaților, având în vedere importanța deosebită a problemelor tratate și care formează însăși baza vieții noastre cetățenești și de Stat.

Lumea noastră cetitoare este în completă ignoranță ce privește principiile generale de drept pe cari se bazează și se dezvoltă o societate civilizată și din acest motiv credem că facem un serviciu bun, ocupându-ne de chestiuni și din domeniul juridic, cari trec de sfera profesiunii oamenilor de legi, și interesând pe toți cetățenii țării.

Domnule ministru,
Doamnelor și domnilor,

Pentru că o comparație este o dublă rațiune: să-mi dați voie să încep

cu o comparațiune. Când se ridică în Franța cel dintâiu balon montgolfier, o aristocrată franceză jignită în sentimentele ei religioase, întreba cu revoltă și cu dispreț: la ce poate servi un balon? Un cunoscător vecin, îi răspundea cu filosofie: la ce poate servi un copil abia născut?

Păstrând proporțiile comparațiunii mele, în aplicațiunea ei la nașterea Uniunii advocaților, pot spune și eu, că atunci când noi ne străduim să înțelegem o Uniune a advocaților din România, toți pesimiștii și toți rutinarii Corpului nostru, se întrebau cu ironie: la ce poate servi Uniunea advocaților? Experiența vremii, a arătat îndestul la ce putea servi un balon, dupăcum aceeaș scurtă experiență a dovedit îndestul la ce poate servi Uniunea advocaților. Uniunea advocaților a rămas singurul instrument de unificare sufletească și legislativă în România Mare și singurul apărător al spiritului juridic și al legalității, amenințate de cu-

rentul general de violență și de teroare.

În unificarea sufletească, Corpul advocaților, cu spiritul lor de ralitate idealistă și de ideal realist, a putut să înțeleagă sentimentele timpului nostru și să-și dea seama că până astăzi naționalismul, este singura religie universală a omenirii. Pe baza naționalismului și naționalității moderne, noi toți advocații ne-am întâlnit la consolidarea Statului național al României-Mari. Talismanul acestei conlucrări a fost respectul nostru reciproc.

Numai națiunile cari au fost totdeauna invinse sau care n'au invins niciodată, nu sunt capabile de mărinimie. Noi, toate naționalitățile locuitoare pe pământul României Mari, suntem națiuni superioare, capabile de reciprocă mărinimie. De aceea, cu cavalerismul nostru profesional, am avut curajul să declaram, că dacă trebuie să spunem că baroul român n'a întrecut în civilizație pe nici unul din vechile barouri ale nouilor provincii, putem spune de așemenea cu o adevărată mândrie națio-

nală, că nici unul din aceste barouri, n'a întrecut în civilizație, baroul român.

Al doilea rol mare care revine profesiunii noastre, este rolul de apărător al spiritului juridic, pentru că Corpul nostru a rămas singurul strejer al dreptății în marea și eterna luptă pentru drept. Am avut prilejul să arătăm ideile și hotărârile noastre de luptă, în greva generală declarată cu durerea în suflet, pentru înlăturarea fiscalității sălbatice și formalismul ridicol, care amenințau viața dreptului român. Solidaritatea înălțătoare a Corpului nostru și victoria câștigată, împreună cu simpatia opiniei publice, a probat îndeajuns, că atunci când este vorba de apărarea principiilor juridice, care sunt la baza civilizațiunii noastre, peste barou nu se poate trece. Căci pericolul social este mare, din pricină că violența generală distruge principiile mari, care trebuie să stea la baza oricărei societăți civilizate pentru care omenirea a vărsat mult sânge și a distrus multă muncă omenească.

1868—1927

Dalina strămoșească, a serbării zilei Botezului Domnului Nostru Isus Hristos și în acest an s'a serbat cu mare solemnitate.

Fieștecare sărbătoare bisericească ori națională, reînvie în sufletele noastre memoria secolelor trecute, ca astfel, asemănând trecutul, cu prezentul, să simțim ca drept recompensă, în sufletele noastre și mai tare bucuria și mândria, când știm că, putem, să ne manifestăm sentimentele religioase și naționale, fără ca, ca fim stingheriți, sau opriiți, de asupritorii de eri.

Serbarea, acestei zile, cu pompa datinelor strămoșești, aici în Arad s'a permis pentru prima oară, nouă românilor, în anul 1868.

De atunci și până la înfăptuirea visului și idealului național, din cauza vitrejei împrejurărilor, nu a mai fost cu puțință să se serbeze, decât numai în interiorul sf. Biserici, cauza fiind gelozia religiei dominante de atunci, regea romano-catolică.

Din an în an însă, dupăcum ne depărtăm de labirintul plin de dureri a vieții noastre sufletești, dela zilele de tristă memorie a persecuțiilor religioase, această sfântă zi, se serbează tot cu mai multă însuflețire creștinească.

Frumsețea religiei ortodoxe, a atras și acum, toată populația Aradului, fără deosebire de confesiune și naționalitate, dând un aspect pitoresc acestei impozante manifestații religioase.

Muzica și goarnelile ostașilor români de astăzi, au străbătut cu sunetele lor armonioase și puternice, eșite din „pieptul de aramă“, străzile Aradului

reînviat și frumos ca o grădină, împodobit cu tricolorul mândru, iar buibuitul tunurilor, cele douăzeci și una de lovituri de „salve“ păreau a fi cântările de biruință a corurilor înjerești.

Saltau de bucurie sufletele românilor adunați în jurul baldachinului, de unde P. S. episcopul Grigorie, dădea binecuvântarea arhierescă, credincioșilor, care cântau „In Iordan botezându-Te“, având aspectul, toată serbarea, a fi, reînscenarea zilei, când Domnul Hristos a primit botezul prin sf. Ioan apostolul.

Convoitul ajungând la Mureș, ultimele vibrații a buibuitului tunurilor, însoțiseră actul ceremonial al aruncării sfintei Cruci în apă, simbolizând mântuirea și apărarea crucii, chiar prin jertfirea vieții, cel mai neînsemnat obol, ce-l putem da ca răsplătă Acelui, care s'a jertfit pentru mântuirea noastră și ne-a mântuit de păcatul strămoșesc prin taina Botezului.

Comunele din apropiere, reprezentate prin mulțimea „opincarilor“ huițuți până acum, au înfrumusețat această frumoasă manifestație religioasă, era o adevărată fericire, văzând amestecate printre marea de haine negre, sumanele albe și pitorești, cari, desigur că, s'au reîntors acasă, supra animați și părunși adânc, de iubirea față de religia strămoșească, vestind celor de acasă că, acum într'adevăr suntem la „noi acasă“ liberi în cuget și simțiri, conduși de bărbații noștri, din acele neam și lege, uniți trupește și sufletește, sub puterea magică a „Coroanei de Oțel!“

Mitra.

Răspunsul dlui ministru Goldiș la acuzele „Viitorului“

Din București primim următoarele: „Este adevărat că, în luna Decembrie 1926, cu aprobarea dlui prim-ministru, am ordonat în contul Ministerului Cultelor și Artelor 300 mii lei, pentru scopuri naționale de mare importanță.“

„Și Ministerul de finanțe a găsit de cuviință ordonarea acestei sume, care a fost achitată celor în drept în fața mea.“

„Toate formalitățile legale s'au făcut din partea șefului contabilității din ministerul ce-l conduc.“

După aceste dl ministru Goldiș desminte că ar fi cedat pe lângă contravalorizare nefavorabilă „Astrei“ monopolul cinematografului din Ardeal și în ce privește cumpărarea edificiului Teatrului Liric din București pt. Operă, susține că chestiunea nu este încă tranșată

definitiv și tot ce s'a făcut, s'a făcut în lipsa Dsale. Declară de neadevăr faptul, că intermediarilor s'ar fi dat suma de 5 milioane lei și că pentru calomniare va da în judecată ziarele „Viitorul“ și „România.“

„Imi pare rău — zise dl ministru Goldiș — că pe dnii Brătianu și Maniu îi servesc asemenea gazete neserioase.“

Comunicație T. F. F. între Londra și Statele Unite

Londra. — Azi s'a deschis legătura directă telegrafică fără fir între Londra și Statele-Unite, pe lângă o sărbătoare grandioasă.

Dar, această luptă dintre spiritul juridic și dintre violență, această mișcare de regres juridic, nu trebuie să ne îngrozească, pentru că ea este un fenomen social repetat de istoria omenirii noastre, în trecerea ei dela o epocă morală la alta. Și noi ne aflăm într'o epocă de tranziție morală.

După o veche legendă persană, o frumoasă fată de împărat spunea tatălui său, că ea nu va lua în căsătorie decât pe acel tânăr iubitor și hotărât, care va putea s'o ducă în brațele sale, până în vârful celui mai înalt munte, din împărăția lui, care stă totdeauna ascuns în norii nepătrunși din înălțimile cerului. Fiecare tânăr pretendent, lua în brațe pe iubita sufletului său și o ducea până la o anumită înălțime, unde cădea istovit de iznoavă și murea chiar pe locul unde putuse să ridice pe idealul său de iubire. Tot drumul muntelui blestemat către vârful lui misterios, mergeai pe dăra de mormintele acelor tineri pretendenți, care muriseră cu idealul lor în brațe și cu ochii ațintiți spre vârful dorit de toți și neajuns de nimeni. Așa se întâmplă și cu generațiile lumii noastre, încălzite de idealurile

veșnice schimbătoare ale omenirii. Fiecare generație moare istovită în lupta sa pentru ridicarea acestui veșnic ideal și pe calea nesfârșită a lumii noastre, mergi pe dăra de idealuri părăsite, pentru care și cu care, a murit în brațe fiecare generațiune omenească.

Fără de aceste idealuri mari, care încălzesc pe oameni, viața nici n'ar putea să existe și nici n'ar putea să se desfășoare. Lumea le numește utopii și idealuri; Georges Sorel, le-a numit mituri; eu cred le-am putea numi mai bine mirajuri sociale, pentru că în tocmă ca mirajurile pustiului, ele duc entuziasmată omenirea unui întreg timp prin tot pustiul vieții noastre pământești, pentru că din tot mirajul care a încălzit o întreagă generațiune, să nu rămână uneori nimic, iar alte ori, din urmărirea dureroasă a frumosului miraj, să găsească din întâmplare meschinul isvor al unei oaze sărace, în care ea își astâmpără setea frumosului miraj. Omenirea a fost dusă până astăzi, rând pe rând, de mirajul religiei, de mirajul bogăției și de mirajul moralei.

Numai puterea mirajului social, poate să ducă împreună cot la cot și umăr la umăr, indivizi, clase și generații care

Cine calomniază România la Budapesta

— Sindicatul presei maghiare dela Cluj va protesta la Budapesta împotriva calomniilor unui escroc dat afară din presa maghiară din Ardeal —

În ziarul lui Szele Bela a apărut o informațiune cu care, pentru întâia oară de când ne ocupăm de „Brassoi Lapok“ suntem de perfect acord.

Ne vestește că, a apărut în ziarul legitimist „Magyarság“ din Budapesta, la loc de frunte, un articol al unuia Pethő Gergely, care pretinde că a fost gazetar în Ardeal și a fost internat de români în câteva tabere de internare în care zac și astăzi sute și sute de unguri din Ardeal, torturați de români în fel și chip.

Ziarul „Brassoi Lapok“ protestează împotriva minciunilor „gazetarului“ Pethő și adaugă că Sindicatul ziaristilor unguri dela Cluj va interveni împotriva calomniilor, deoarece minciunile sale sunt de natură a strica bunele raporturi dintre presa maghiară și autoritățile românești.

Subliniem după cuviință această schimbare de ton a ziarului din Brassov, această primă desolidarizare de exocroci cari obișnuiesc să-și facă meritele în fața iredentiei ungurești prin calomniile pe cari până acum ziarul

„Brassoi Lapok“ nu se jena să le reproducă.

În ce privește personajul pe care un ziar ca „Magyarság“, care e oficiosul unui aristocrat de talia europeană, cum este contele Andrássy, s'a grăbit să-l fabrice martir în chiar prima pagină, vom aminti, că avem de a face cu un escroc pe care aproape toate ziarele maghiare dela noi l-au demascat și condamnat pe vremea când era în România. Numele Pethő s'a pășit acum un an prin redacția ziarului „Ujság“ (oficiosul de azi al partidului maghiar) și scria în coloanele acestui ziar articole de șantaj și interviewuri cu persoane pe cari nu le-a văzut nici odată. Demascat, a fost dat afară și a plecat la Budapesta, ca să primească eununa de martir al valahilor.

Intervenind împotriva lui, după cum anunță ziarul dlui Szele Béla, Sindicatul Presei Ungurești dela Cluj face nu numai un act de patriotism, ci și de conștiință, fiindcă exocroci împotriva cărui protestează, a trecut de câteva ori și prin fața comisiei disciplinare a Sindicatului, care l-a demascat publicului ca nefăcând parte din breslă.

Isprava unui călugăr venit dela Erusalim

— Din amvonul Patriarhiei el protestează contra noului calendar ortodox și insultă biserica românească. — Călugărul a fost arestat și trimis peste graniță —

București. — Călugărul Ion Voinescu, venit de câteva zile dela Erusalim, s'a dus Duminică dimineața la Patriarhie, înainte de a începe slujba religioasă și urcându-se în amvonul catedralei, a ținut o predică credincioșilor arătându-le că așa cum a fost modificat de către biserica noastră calendarul ortodox, el nu corespunde dogmelor bisericești, acuzând de erezie pe Patriarh și întreaga autoritate bisericească dela noi.

Călugărul a fost împiedicat să vorbească de clerul patriarhiei și luat din Catedrală de către comisarii circumscripției respective, a fost dus la secție, unde i s'au dresat acte de dare în judecată, apoi a fost pus în libertate.

Eri dimineață călugărul a venit din nou la Patriarhie, și urcându-se tot în amvonul catedralei, a început să vorbească tot de această chestiune, adresând de data aceasta cuvinte injurioase și blesteme la adresa Patriarhiei și întregului cler al bisericii ortodoxe române.

Intervenind autoritățile care erau

de față să-l scoată afară din catedrală, credincioșii aflați în biserică împărțindu-se în două tabere, unii au luat apărarea călugărului cerând să fie lăsat să vorbească, iar ceilalți, cei mai mulți cerând să fie dat afară.

Cu multă greutate călugărul a fost arestat și dus la prefectura de poliție, unde i s'au făcut imediat actele de expulzare din țară.

În legătură cu această ni se mai anunță că, călugărul răsvăritor, a început greva foamei în închisoarea sa dela parchetul din București.

Expoziția dlui Alexandru Pop în Palatul Cultural

Azi la 9 Ianuarie s'a deschis expoziția de picturi a dlui Alexandru Pop, director la școala Belle-Arte din Cluj caz anunțat de noi în coloanele ziarului nostru.

Publicul român va da tot sprijinul său, marelui nostru măestru sprijin care va fi în favoarea artei românești.

pot să uite tot interesul lor personal sau grupal. Mersul omenirii no stre este însemnat de marile epoci morale, care încălzesc inimile tuturor claselor. Între aceste mari epoci morale de solidarizare prin mirajul social, în trecerea dela un miraj social la altul, găsim totdeauna violența și teroarea socială, pentru că între marile epoci morale, cași între spațiile interstelare, găsim golul și frigul sufletesc, care învrăjbesc pe oameni.

* * *

Care este cauza acestui fenomen? În orice societate omenească în dezvoltare, se formează două morale deosebite, de cari până astăzi nu s'a ținut îndestul seamă: morala intragrupală, bazată pe egoismul unei clase sau categorii sociale și morala intergrupală, bazată pe interesul comun și pe deasupra claselor sociale, care formează cimentul întregii societăți. Atâta timp cât morala intergrupală bazată pe mirajul social, poate să ducă toată societatea, ea va avea pacea socială. Când mirajul social numai încălzește societatea întreagă și când el este atacat de un nou miraj social, societatea rămâne condusă numai de morala in-

tragrupală egoistă, care dă naștere violenței, dictaturei și teroarei generale. Societatea rămâne compusă din clase cu mentalități, interese, convingeri și prejudecăți vrăjmașe care nu se pot înțelege, până când mirajurile sociale vrăjmașe ajung la o nouă sinteză morală împăciuitoare, la o nouă morală intergrupală, care solidarizează din noi toate clasele sociale. Până la formarea acestei noi tranzații morale, toate interesele, toate convingerile și toate prejudecățile celor două mirajuri sociale, duc între ele o luptă înversunată de distrugere. În tot acest timp asistăm la emulațiunea dintre teoriile de luptă de dictatură și de teroare socială și între teoriile de solidaritate socială împăciuitoare. Mersul societăților umane dela o sinteză morală solidaristă la o fază următoare de luptă socială și dela luptă la solidaritate, se poate compara cu ritmul mișcărilor de contracțiune și de relaxare a inimei. În mersul societăților dealungul istoriei umane, avem un ritm de sistolă și de diastolă socială. Vai de generațiile cari trăiesc în timpul diastolei morale! Ele trebuie să ducă luptă dărză și sângeroasă pentru noua sinteză morală împăciuitoare.

(Va urma.)

INFORMATIUNI

ECONOMICE

Anchetarea cererilor de încetățenire la fața locului

Di Augustin Ciurdariu avocat și comisarul guvernului pentru chestiunile de încetățenire în Ardeal, a hotărât că, în viitor se va deplasa în orașele cari aparțin în sfera activității sale, și va ancheta cererile și plângerile de încetățenire la fața locului în orașele respective, reședințe de județ.

O catedrală ortodoxă în Oradea

ORADEA MARE. În ajunul sărbătorilor P. S. S. Roman Cionogariu, episcopul Oradei, a înaintat o cerere primăriei prin care solicită terenul dintre B.nca Națională și Prefectura județului din Parcul Traian pentru a se construi o catedrală ortodoxă. Cererea aceasta a Vlădicului a fost foarte frumos documentată. Ortodoxismul, în trecut a fost sistematic prigunit de autorități. Dovada este Olosigul de aur o biserică, deși este locuit de foarte mulți ortodoxi.

Domnul primar a supus această cerere delegației permanente și a referat admis să se acorde terenul cerut, cu toate că dl dr. Rozvani, consilier comunal a fost contra.

Nu știm când se va putea ridica acestuia catedra, în bugetul anului în curs al primăriei, nu s'a putut lua nici un fond.

Cunoaștem energia P. S. S. Roman Cionogariu și sperăm că idea aceasta se va realiza.

Bunurile expropriate ale optanților maghiari.

»Pester Lloyd« se ocupă într'un articol de fond de dezbaterile tribunalului româno-maghiar de arbitraj din Paris în chestiunea bunurilor expropriate ale optanților maghiari.

Ziarul se plânge că, pe când presa maghiară s'a mărginit să publice numai informațiuni obiective asupra merului desbaterilor, zărele românești au comentat aceste dezbateri într'un mod ostil Ungariei.

»Pester Lloyd« citează apoi declarațiunile făcute de dl Titulescu, declarațiunile în cari dl Titulescu, declarându-și că, de toate dificultățile, România va ieși învingătoare din acest proces și că nu poate concepe, cum s'ar putea pretinde României ca să plătească optanților maghiari miliarde în franci aur.

Denaturând aceste declarațiuni, ziarul maghiar pretinde că, dl Titulescu ar fi spus că România nu este în stare să nu vrea să plătească eventuale despăgubiri (?). Ziarul adaugă, că România ar fi trebuit să se gândească la aceasta înainte de expropriere.

Ziarul citat uită să menționeze că în România au fost împroprietăriți un număr considerabil de maghiari, pe baza legii exproprierii.

În atențiunea publicului

Administrația Financiară a dat publicității, la timpul său că, toți cetățenii să facă declarațiile în scris, pe formularele model, ce le pot cumpăra de la tutungerii și la percepții, despre venitele ce le au, spre a fi impuși conform legii financiare în vigoare.

Ultimul termen este fixat pe ziua de 31 Ianuarie a. c., pentru care atragem atențiunea publicului, pentru că nu neglijeze a le face aceste declarații, fiind posibil de pedeapsa pecuniară gravă.

Legătură directă între Banat și Ungaria

Din Timișoara ni se comunică că Joi a sosit în gara Timișoara primul tren accelerat, care delia unire încoace, cu ocazia aceasta, a redeschis circulația între Banat și Ungaria prin punctul de frontieră Jimbolia.

x Cel mai ieftin cadou; bijuterii, cișornice, obiecte de podoabă în asortiment bogat la Farkas, str. Eminescu Nr. 2. Atelier propriu pentru reparățiuni. (431)

Concursul de patinaj dela Cluj.

Pentru campionatul României în patinaj se va aranja un mare concurs cu data de 23 și 24 luna curentă în Cluj.

Doritorii cari voiesc a participa la acest concurs de patinaj, se vor adresa Inspectoratului regional sportiv din Cluj, Calea Victoriei Nr. 34, până la data de 21 Ianuarie.

Participanții vor solvi suma de Lei 100 pentru fondul sportiv.

Revolta din China

LONDRA. — Situația în China se agravează și îndeosebi coloniile engleze sunt terorizate de revoluționarii chinezi. Trupele engleze, nu pot se debarca la țărma, că sunt atacate cu pietrii din partea chinezilor și cari au declarat că, dacă englezii ar uza de arme, ei omoară pe toți coloniștii englezi. Trupele engleze au evacuat colonia Hanhau.

Ravagiile influenței Spaniole

Madrid. — În Madrid în ultimile zile s'au înregistrat 125 cazuri de moarte, provocate de influența spaniolă care, pe zi ce merge crește cu mare furie.

Un mare raid de aviație Cairo-Cap

Londra. — Ministerul aeronauticii anunță proiectul unui nou raid aerian. Patru aeroplane din flotila aeriană regală vor întreprinde un sbor dela Cairo la Cap. Acest sbor va fi efectuat în cursul unei misiuni. Comandantul aeronauticii Sir Samson, va lua comanda acestei mici flote și va pilota unul dintre aeroplane.

x Asociația Funerară a Angajaților de Fabrică din Arad, anunță membrii să-i că în ziua de 16 Ianuarie, a. c. la ora 9 m. va ținea adunarea generală anuală, în sala mare a primăriei, cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea și dinții.
2. Raportul secretarului.
3. Raportul cassierului.
4. Raportul controlorilor.
5. Modificarea statutelor conf. dispozițiilor ministeriale.
6. Descărcarea comitetului.
7. Alegerea comitetului nou.
8. Propuneri, interpelări.
9. Închiderea ședinței.

Rugăm membrii să se prezinte în număr cât de mare, întrucât adunarea generală în urma lipsei membrilor nu va putea lua deciziuni în ziua de 25 l. c., fără considerare la numărul membrilor prezenți, și tot cu același program. (488) DIRECȚIUNA.

Spectacolele zilei

Teatrul orașenesc.

Duminică: La d. a. la orele 3: »Norocul lui Mihai Csuda«, operetă. La orele 5 și jumătate o comedie franceză, cu prețuri reduse. Seara la 8 și jum. cu prețuri obicinuite: »Prințesa Circului«.

Cinema Apollo.

Duminică: »Ninon«, dramă socială. Înainte de masă la erele 11 Matineu. Reprezentațiile încep la orele: 3, 4 și jum., 6, 7 și jum. și 9.

Cinema Urania.

Duminică: »Fiul lui Tarzan«, seria I. Reprezentațiile încep la orele: 3, 4, și jum., 6, 7 și jum. și 9.

Plângeri, cari trebuiesc ascultate

Din toate părțile județului se aud plângeri, cari trebuiesc ascultate și satisfăcute făcând multe tărăgăneli, căci neglijarea acestor importante chestiuni se restrânge asupra dezvoltării economice și financiare a județului nostru.

Reforma agrară nu s'a aplicat în multe locuri, unde populația dornică de a produce, așteaptă de mult și cu nerăbdare împățirea definitivă a pământurilor, cari astfel stau necultivate în prada nepăsării, contribuind la scumpirea traiului zilnic crescând.

Vom aminti mai jos unele din acele locuri, unde s'au luat toate măsurile, spre a se pune în posesie cei interesați, deci urmează ca cei în drept să dispună în consecință.

Astfel comuna Păncota și Măderat, interesate în exproprierea făcând din domeniile S. pe A. Textil din Păncota, deși exproprierea s'a efectuat în 1922, iar judecătoria a adus dispozițiunile de parcelare încă în 1924, totuși au rămas și până în prezent nesatisfăcute, prin care neglijare am pierdut un an agriculturii, nemăsurând să se facă sămănăturile necesare.

La fel stă, cauza comunei Curtici. Locuitorii acestei comuni, au primit parcelele expropriate deja în anul 1923, făcându-se și înalinierea competenței și totuși nici până în ziua de azi nu s'au făcut înregistrările în cărțile funduare respective.

Sunt plângeri binemotivate și de mare importanță economică și trebuiesc ascultate și satisfăcute.

Chirile noi pentru locurile de pe lângă gările Cfr.

Din București ni se anunță că, Direcțiunea Generală Cfr. a hotărât ca, cu începerea noului an să se dea numai întreprinderilor și comercianților recunoscuți și propuși de gările respective locuri pentru depozitare a mărfurilor pe lângă linia Cfr. și gări, în chirie anuală.

Una și aceeași persoană va putea să închirieze mai multe atari locuri, însă, fără ca să se excludă astfel alții interesați.

Noiile taxe sunt socotite pe metru pătrat cu Lei: 54, pentru următoarele gări Cfr.: București, Constanța, Brăila, Ploiești, Iași, Galați, Chișinău, Cernăuți, Craiova, Brașov, Cluj, Timișoara, Arad, Oradea-Mare și Velența Orășii-Mari, în celelalte gări taxa va fi 15 Lei de metru pătrat.

În reședințele de județe neamintite aici mai sus, taxa va fi pe metru pătrat, 28 Lei.

În acele locuri, cari nu sunt despărțite de linia de debarcare, se va socoti jumătatea taxelor de mai sus.

Contractul de chirie are valabilitate numai pe un an.

Caracterele vinului de păstrat

Vinul destinat la păstrare (învechire) trebuie să fie supus unui examen,

pentru a se constata dacă este sănătos și dacă păstrarea lui nu cere îngrijiri speciale și medicamentoase.

Înainte de toate se va supune la »proba aerului«, pentru a vedea dacă se alterează în contact cu aerul și dacă este atacat de vreă boală, pentru a lua din timp măsurile necesare. La acest examen se va supune vinul din fiecare vas.

Se învechesc numai vinurile superioare, bine constituite pentru a dobândi bunele calități ce le fac apreciate.

Proba va reprezenta exact vinul conținut în vas, ea se va lua în partea superioară, mijlocie și inferioară a vasului. Vinul se pune în două pahare cu fundul mic, unul se va acoperi cu hârtie, altul nu, și se vor ține la o temperatură de 20—25 gr. c., degustându-l după câteva zile.

Dacă vinul e netransparent ori turbure și pe urmă se limpezește, depunând o drojdie de culoare brumă, făcând formă și la gust nu se remarcă nici o alterațiune, afară de gustul trezit (răsuflat), putem stabili că turbureala se datorește fermentației, mai ales dacă vinul la început era puțin dulceag.

Dacă vinul turbure se filtrează și devine limpede, atunci defectul se datorește sărurilor de fier insolubile (cătose ferice), sau conține substanțe azotoase, mai ales dacă provine din struguri obținuți din pământuri bogate și fertile. Iar dacă vinul se menține turbure și după filtrarea a doua, atunci suferă de »citrare potogică ori fiziologică« (oxidare sau oenoxidare).

Observându-se la suprafața lichidului un voal alb, gros, dacă gustul nu-i alterat (afară de trez), deducem că este atacat de floare. Iar dacă voalul este ușor, strălucite, lichidul este mai mult sau mai puțin limpede, la miros se simte oțet, atunci vinul este predispus la oțet. Dacă este limpede dar cu gust amar, este bolnav de amărăciune. Dacă se întinde suferă de baloșire.

BURSA

Cursurile deizelor Zürich

Deschiderea dela 8 Ianuarie 1927

Berlin	123.—
Amsterdam	207.3/8
New-York	518.25
Londra	2514.50
Paris	2047.50
Milano	2218.—
Praga	1534.50
Budapesta	9062.50
Belgrad	912.50
București	272.50
Varșovia	57.50
Viena	7305.—

Cețiți și răspândiți Cuvântul Ardealului

ULTIMA ORĂ

Legea școlilor medii

BUCUREȘTI. — Proiectul legii școlilor medii este gata și după sărbători, la deschiderea sesiunii, va fi depus la Cameră pentru votare.

Parcul Prefecturii Arad nu se va vinde

BUCUREȘTI. — Dl Miloteanu inspector general administrativ, și-a înaintat raportul dsale, în ce privește vânzarea locurilor parcelate din parcul Prefecturii jud. Arad, cerând să se nimicească hotărârea vânzării.

Dela ministerul de finanțe

BUCUREȘTI. — Ministerul de finanțe, va fixa prețurile spirituoaselor trimestrial, spre a putea stabili impozitele de circulație. Acestea prețuri nu au însă nici o înrăurire asupra prețurilor clemente de vânzare cari sunt reglementate prin comerțul liber. Prețurile oficiale sunt: 25 Lei per Hl. la rachiul de drojdie, 80 Lei la spiritul de vin, 90 Lei la țuică și rachiul de prune cu o grădăție mai mare decât 30%.